

23 februari 2024

Aan: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Betreft: Reactie TNO op consultatie wijziging bouwwerken leefomgeving, aanscherping en uitbreiding van de milieuprestatie-eis

Hierbij onze reactie met betrekking tot de internetconsultatie “wijziging bouwwerken leefomgeving, aanscherping en uitbreiding van de milieuprestatie”. Bij TNO hechten we veel waarde aan daadwerkelijke verduurzaming, waarbij op een eerlijke en betrouwbare wijze gestuurd wordt op het verlagen van de milieu impact, waarbij zowel gestuurd wordt op de korte termijn als op de lange termijn milieu impact. De huidige verdere integratie met Europese normen en waarden beschouwen wij als een positieve ontwikkeling.

Inhoudelijk zien wij vanuit TNO de volgende aandachtspunten:

- Onduidelijk is of de impact van fijnstof op de voorgestelde wijze adequaat gemodelleerd is? Hierbij de volgende overweging:
 - o Uit de analyse van TNO op de Methode kan er onderscheid worden gemaakt in subcategorieën waar de fijnstof plaats vindt (high populated, low populated) met een groot verschil in karakterisatiefactor (hoe zwaar de emissie meeweegt). Echter in de kaarten die gebruikt worden (uit de achtergrond database Ecoinvent) wordt dat onderscheid vaak niet gemaakt, waardoor er waarschijnlijk voor veel profielen een te hoge waarde voor fijnstof wordt berekend. Aangeraden wordt dit voor implementatie nader te onderzoeken, om te voorkomen dat bepaalde materiaaltypes onevenredig zwaar belast worden.
- De voorgestelde methode maakt dat categorie 3 data door de gebruikte uitmiddelmingsmethode voor sommige materiaaltypes onevenredig zwaar belast worden. Aangeraden wordt:
 - o Een nieuwe screening van categorie 3- producten uit te voeren o.b.v. de nieuwe weegfactoren en met name de nieuwe impactcategorieën, om inzicht te krijgen in waar de nieuwe milieu impact voornamelijk zit, waardoor ook met categorie 3 data verduurzaming mogelijk is;
 - o Het huidige systeem rondom de weegfactoren is niet ontworpen om adaptief te zijn ten aanzien van aanpassingen binnen het systeem. We zijn van mening dat er een systeem waarbij aanpassingen op een meer reguliere basis wordt doorgevoerd (bijvoorbeeld elke 2 jaar), beter aansluit bij de wetenschappelijke ontwikkelingen en nationale en Europese beleidsdoelstellingen. Daarbij wordt er ook voorkomen dat een update zoals die nu voorgesteld wordt, voor heel grote verschuivingen in de sector zorgt.
- De voorgestelde optelling van modules voor de (verre) toekomst (module C en D) met modules voor het heden leidt tot het ongewenste effect dat de milieu impact die nu plaats vindt relatief minder zwaar mee telt doordat toekomstige milieuwinst (module D) door hergebruik, recycling en verbranding zwaar meetelt. Dit terwijl de toekomstige milieuwinst in de toekomst plaats vindt met de nodige onzekerheden. Dit zou ondervangen kunnen worden door:

- De milieu impact in de toekomst minder laten meewegen dan milieu impact die nu plaatsvindt, dus Module C&D minder zwaar laten meewegen dan module A;
 - Voor de uitgespaarde processen en producten in de toekomst, wordt op dit moment nog de huidige productiewijze aangehouden. Hierdoor is de uitgespaarde en milieuwinst een overschatting naar wat de daadwerkelijke milieuwinst gaat worden. Daarom is het nauwkeuriger en correcter om de energie- en de circulariteitstransitie in deze profielen door te laten wegen, dit vergt echter wel aanvullende onderzoeken.
- Hierbij nog een paar aanvullende opmerkingen over onzekerheden en beperkingen. Aangeraden wordt:
- Omdat de optionele 7 paramaters uit de NEN-EN15804 met de huidige weegfactoren zeer significant kunnen zijn en er hier dus ook op gestuurd gaat worden dient er meer duidelijkheid te komen over hoe de onzekerheid van de “optionele” 7 parameters is aangepakt (zie pagina 47 EN15804) en hoe dit is meegenomen in het opstellen van de weegfactoren. Een oplossing zou kunnen zijn om, vergelijkbaar met de benadering in de PEF, de onzekerheid met een factor mee te wegen in de weegfactoren;
 - De toepassing van de vormfactor zorgt ervoor dat “kleiner wonen” niet benadeeld wordt. Dit is gedaan door een “extra milieubudget o.b.v. Als/Ag of Ag” toe te voegen aan de huidige MPG-eis. De huidige methode (vormfactor) is ons inzien echter te beperkt in om “kleiner wonen” effectief te bevorderen. Er is behoefte aan een structurele oplossing om dit beter te kunnen sturen.
- In aanvulling op de voorgestelde werkwijze adviseren we nog het volgende:
- In de aanscherping van de MPG rekenmethodiek, tevens langdurig vastlegging van CO₂ in bouwdelen positief te gaan waarderen. Vergelijkbare aanscherpingen zijn de afgelopen jaren reeds in enkele andere landen binnen Europa doorgevoerd en zijn passend binnen de in ontwikkeling zijnde WLC-GWP aanpak vanuit de Europese Commissie. Dit zou relatief eenvoudig in de voorgestelde methodiek kunnen worden geïntegreerd, bijvoorbeeld door in de toegepaste methodiek de opslag van koolstof in hernieuwbare materialen bij de productie (Module A van de LCA methode) en de afgifte bij eventuele verbranding na sloop van het gebouw (Module C van LCA methode), de zogeheten [-1 +1] aanpak, voor bouwdelen met een voorziene gebruiks- of hergebruiksperiode van 50 jaar of meer, uitsluitend de opslag in rekening te brengen ([-1 +0] aanpak) dan wel een gecascadeerde aanpak afhankelijk van de voorziene gebruiksduur.

TNO is zich bewust van de uitdagingen en impact die de aanscherping en uitbreiding van de milieuprestatie met zich meebrengt. Daarom achten wij het van belang dat de problematiek op een integrale en onafhankelijke wijze wordt aangepakt. TNO is uiteraard bereid om actief deel te nemen aan de discussies en, waar nodig, ondersteuning te bieden bij de verdere uitwerking van de methodiek en bepalingmethoden, zowel op nationaal als internationaal niveau.